

Artificial Intelligence and Soft computing K.N. TOOSI University of Technology

هوش مصنوعی و تحول دیجیتال

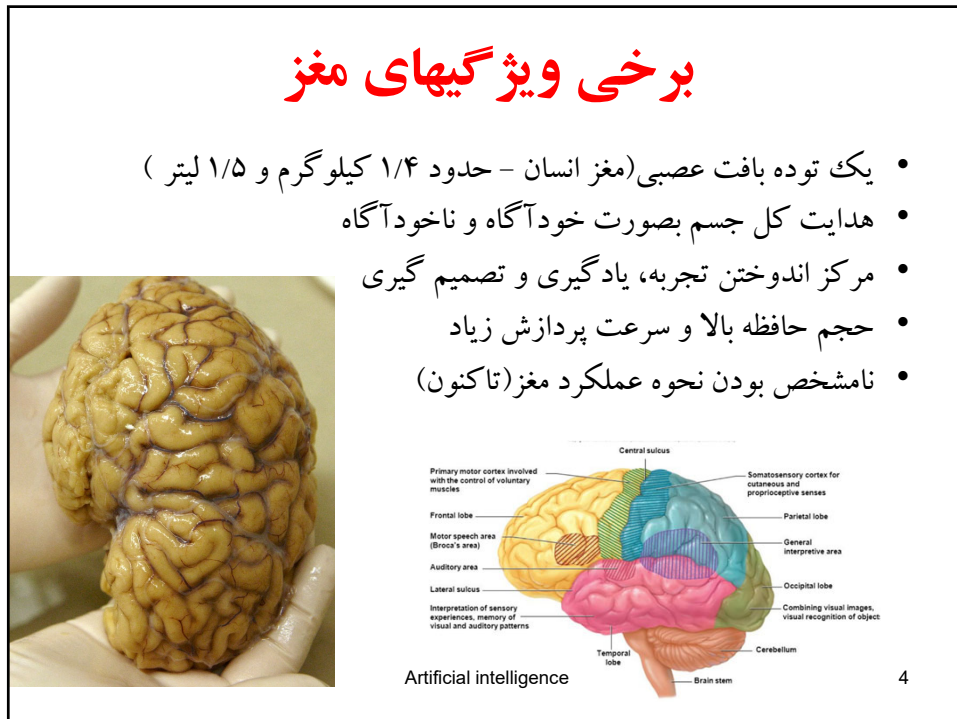
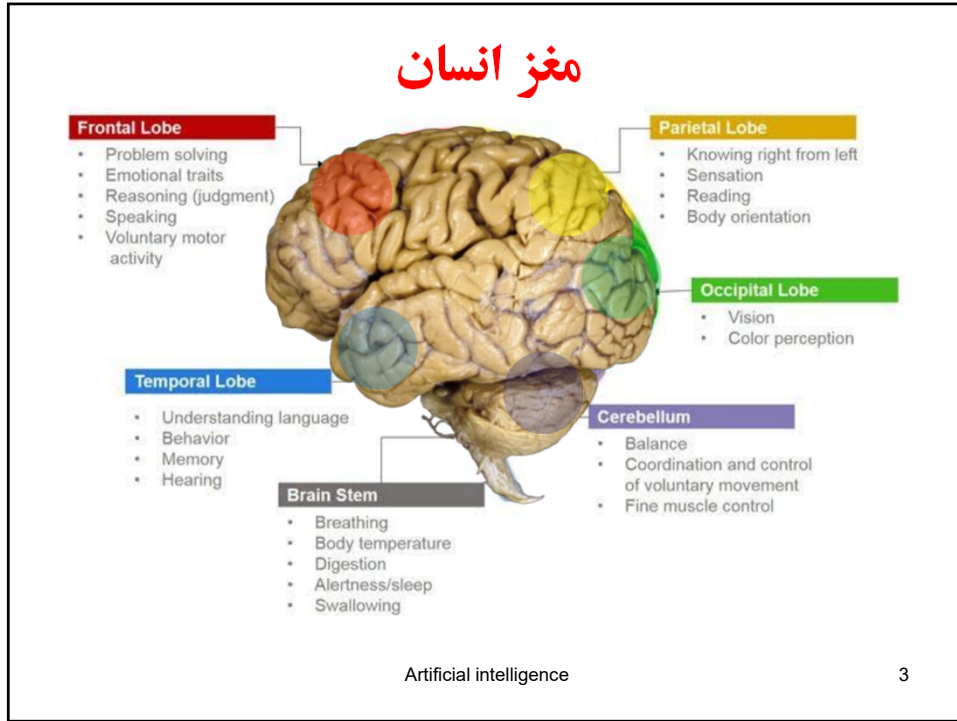

Hasan Ghasemzadeh
<http://wp.kntu.ac.ir/ghasemzadeh>
 Artificial Intelligence

AI

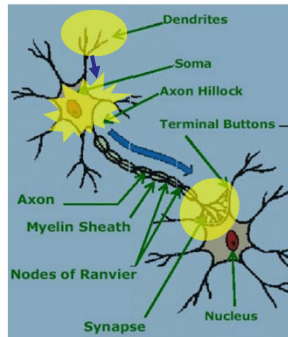
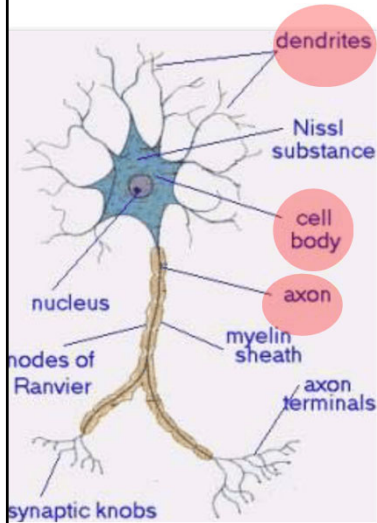
Neural Networks شبکه عصبی

برخی ویژگیهای مغز

- مغز شامل ۸۶ میلیارد نورون (۱۹ درصد در قشر حدود ۳ میلیمتری مغز و ۸۰ درصد در مخچه)
- نورون‌ها از یک جسم سلولی، دندریت و آکسون تشکیل شده‌اند.
- نورون اطلاعات را از طریق سیگنال‌های الکتریکی و شیمیایی منتقل می‌کند.
- نورون‌ها انرژی خود را از طریق یک شکاف کوچک به نام سیناپس (بیش از ۱۰۰ تریلیون سیناپس) به یکدیگر منتقل می‌کنند

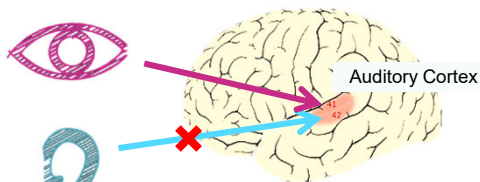
The soma, sums the incoming signals. When sufficient input is received, the cell fires; that is it transmit a signal over its axon to other cells

5

برخی ویژگیهای مغز

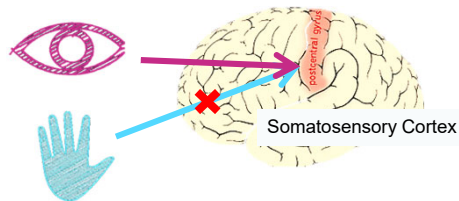
The “one learning algorithm” hypothesis

گرچه هر قسمت مغز وظیفه مخصوص خود را انجام می‌دهد ولی در شرایط خاص محرومیت از برخی سنسورها سعی بر جابجایی وظایف خود میکند

Auditory cortex learns to see

[Roe et al., 1992]

Somatosensory cortex learns to see

[Metin & Frost, 1989]

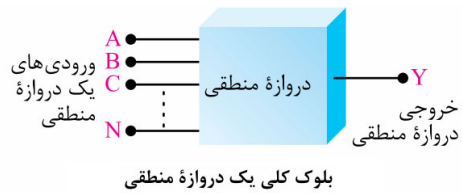
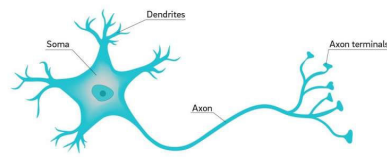
Artificial intelligence

6

مقایسه مغز انسان و رایانه

Feature	Human (Brain)	Computer
Processing Elements	~86 billion neurons	100 billion in modern chips (like Apple M2).
Interconnects	~10,000 synaptic connections per neuron	a few interconnects per transistor.
Cycles per Second	~200 Hz to 1000 Hz (neuron firing rate)	Up to 5 GHz
Memory	Dynamic and associative (estimated ~2.5 PB)	Explicit, structured (up to terabytes).
2X Improvement	Evolved over millions of years	~1.5-2 years

Neuron

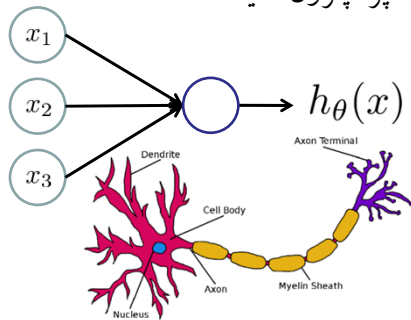

Artificial Intelligence

7

پرسپترون

- شبکه عصبی مصنوعی از رفتار نورنهای مغز تقلید می کند.
- یک واحد منطقی مدلی از یک نورن است. Neuron model: Logistic unit
- شبکه‌های تک لایه، با توابع فعال سازی آستانه‌ای، توسط روزنبلات (۱۹۶۲) بنیان‌گذاری شدند که این نوع شبکه‌ها، پرسپترون نامیده شدند.

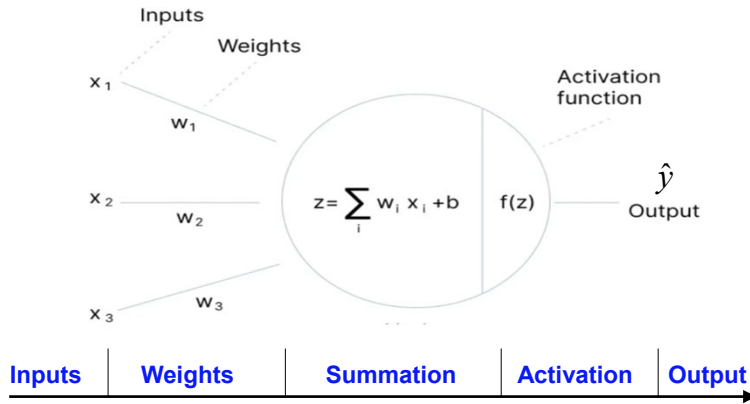
$$x = \begin{Bmatrix} x_0 \\ x_1 \\ x_2 \\ x_n \end{Bmatrix} \quad w = \begin{Bmatrix} w_0 \\ w_1 \\ w_2 \\ w_n \end{Bmatrix}$$

Sigmoid (logistic) activation function

Artificial Intelligence

8

مدل ریاضی یک نرون (مک کلاخ-پیتس-۱۹۴۳)

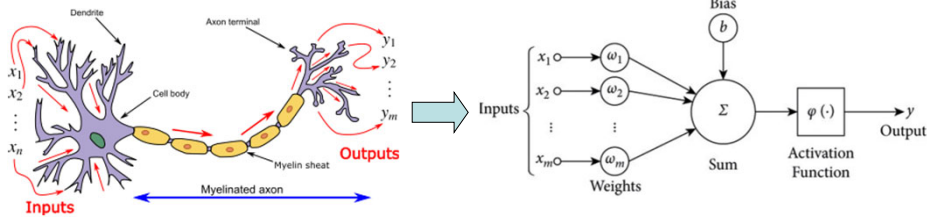

۹

Dr. Hasan Ghasemzadeh

پرسپترون

- From biological neuron to artificial neuron (perceptron)

$$z = w_0 x_0 + w_1 x_1 + w_2 x_2 + \dots + w_n x_n$$

$$\hat{y} = \text{activation}(z) \begin{cases} \text{if } z \geq 0, & \hat{y} = 1 \\ \text{if } z < 0, & \hat{y} = 0 \end{cases}$$

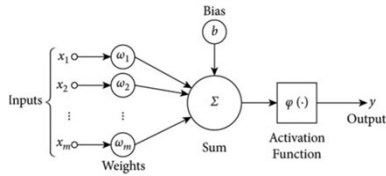
$$\text{Error} = \Delta y = y - \hat{y}$$

Artificial intelligence

10

پرسترون

- Activation function

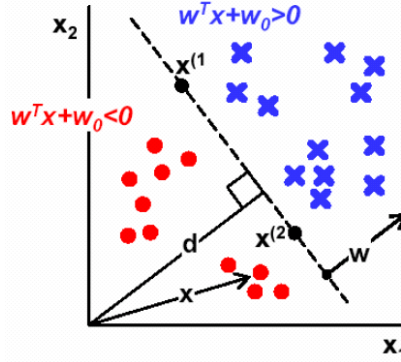

$$z = w_0x_0 + w_1x_1 + w_2x_2 + \dots + w_nx_n$$

$$\begin{cases} \text{if } z \geq 0, & \hat{y} = 1 \\ \text{if } z < 0, & \hat{y} = 0 \end{cases}$$

$$w_i + \eta \cdot \Delta y \cdot x_i \rightarrow w_i$$

- x_i Input feature value
- w_i Activation function
- Δy Error
- η Learning rate

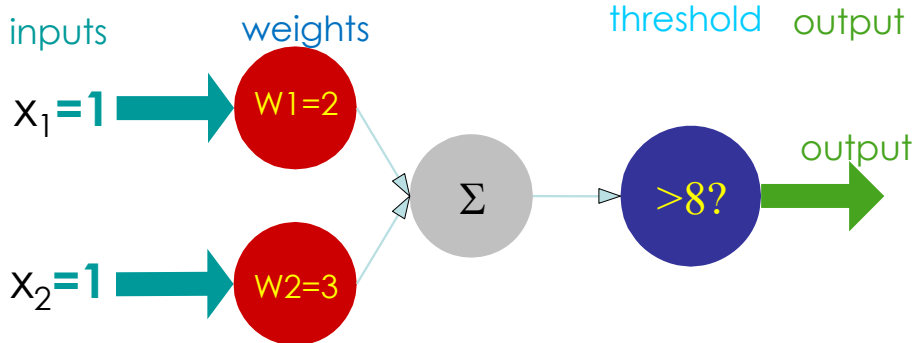
Artificial intelligence

11

مثال پرسترون: Logical AND

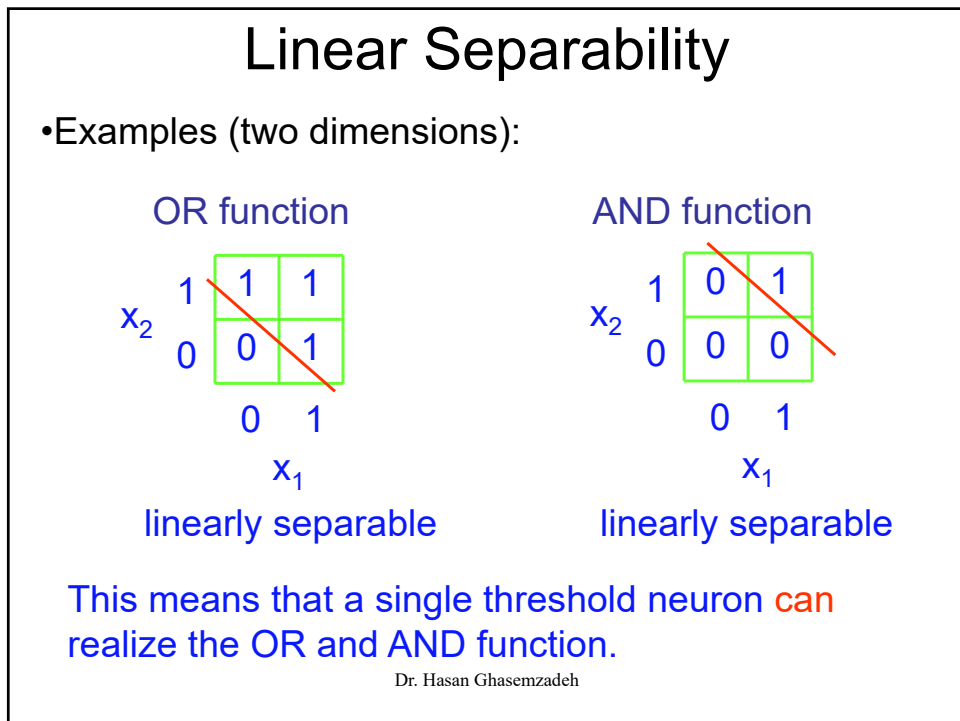
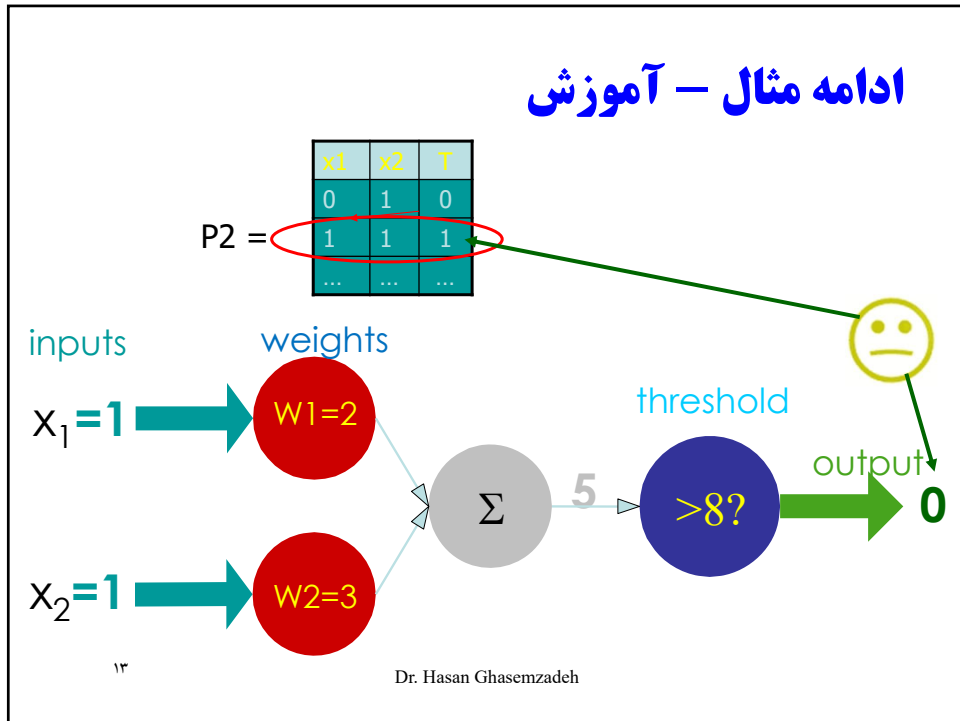
	x1	x2	T
P1 =	0	1	0
P2 =	1	1	1
Pn =

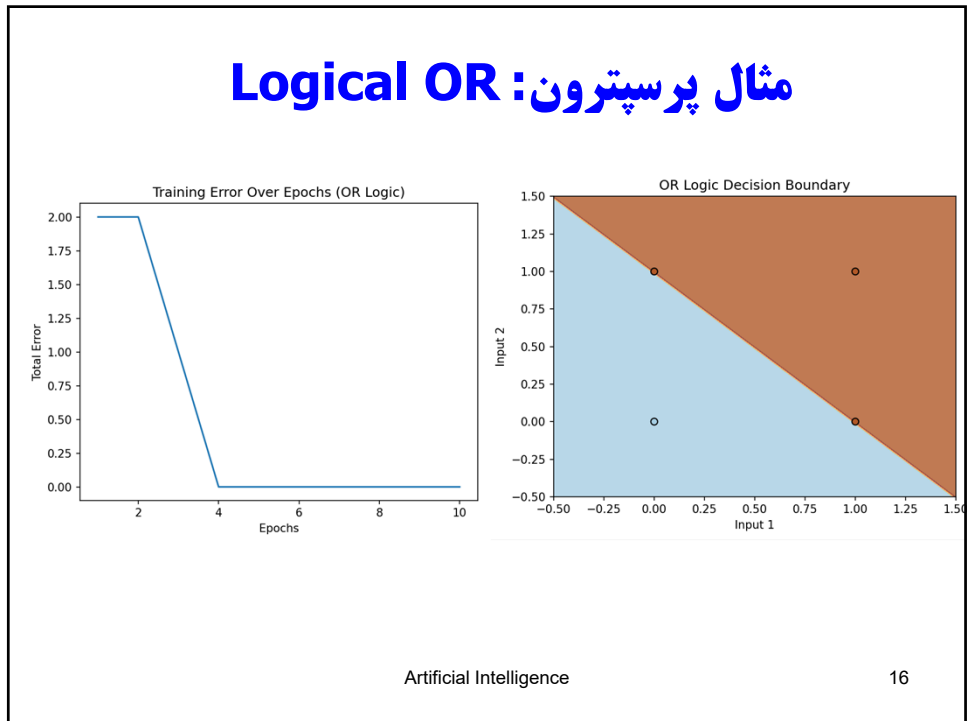
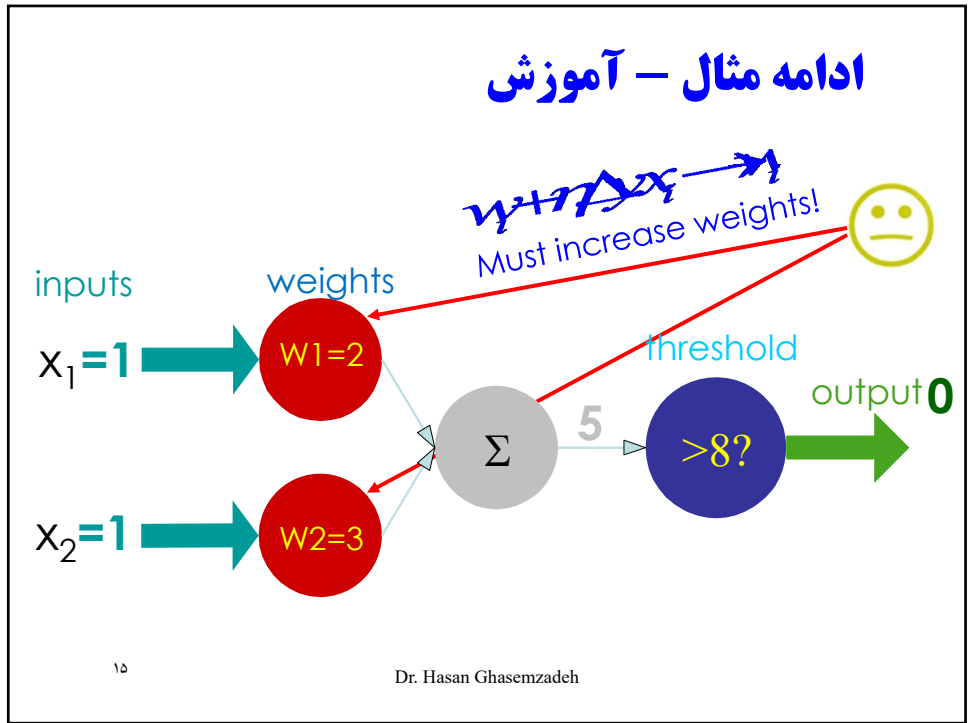
P2 الگویی است که باید پرسترون یاد بگیرد:
یعنی، اگر هر دو ورودی 1 هستند، خروجی باید 1 باشد

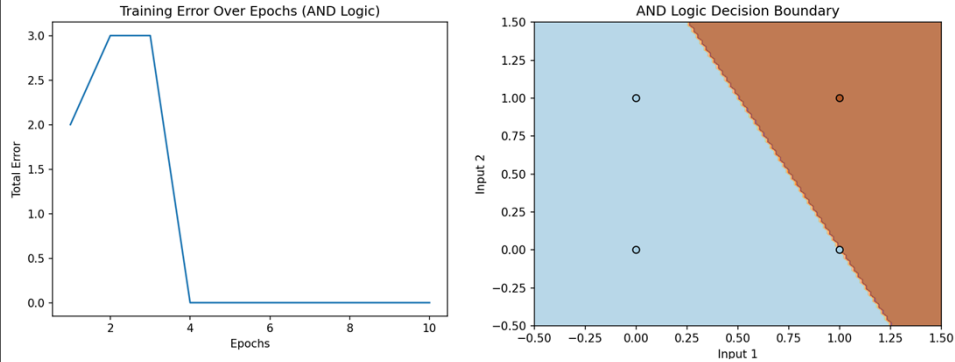
۱۲

Dr. Hasan Ghasemzadeh

مثال پرسپترون : Logical AND

Artificial Intelligence

17

Linear Inseparable

•Examples (two dimensions):

XOR function

	1	1	0
x_2	0	0	1
		0	1
			x_1

linearly inseparable

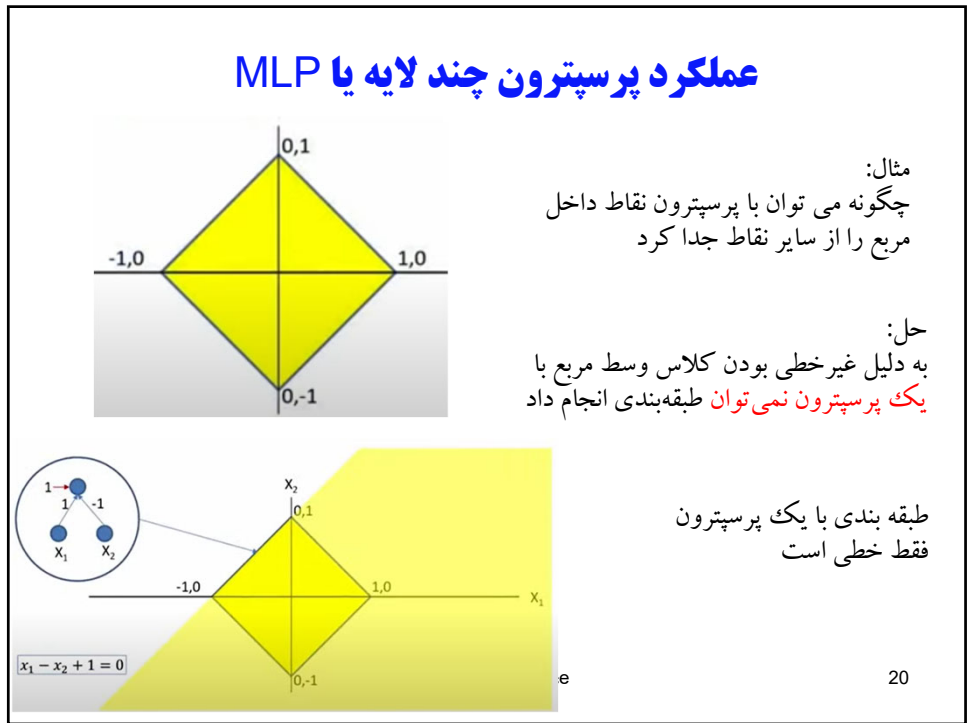
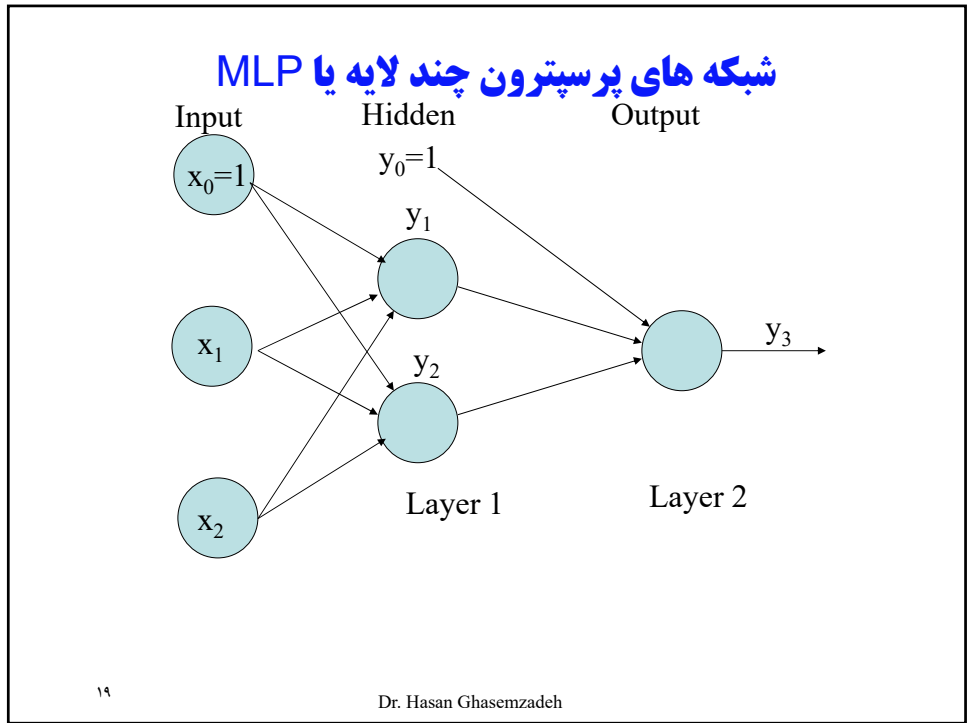
XNOR function

	1	0	1
x_2	0	1	0
		0	1
			x_1

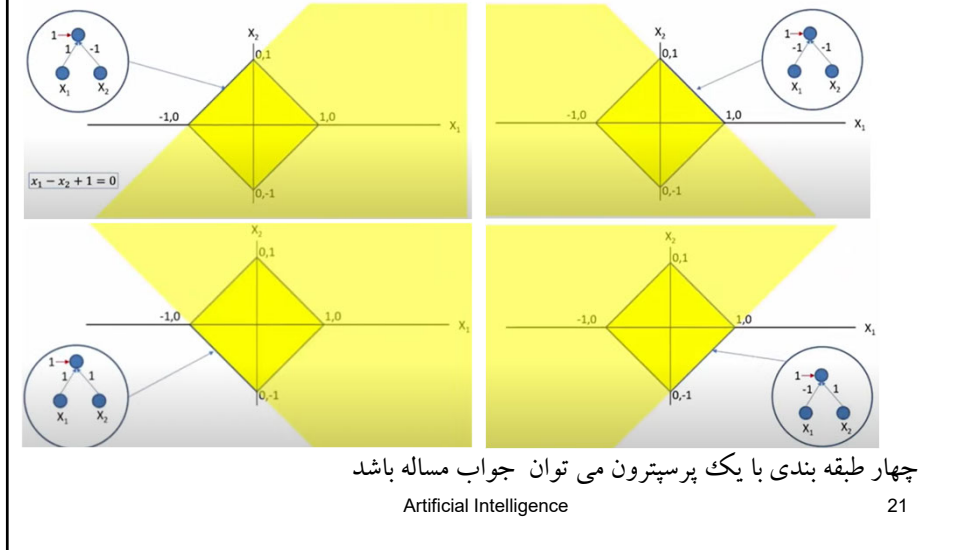
linearly inseparable

This means that a single threshold neuron **cannot** realize the XOR and XNOR function.

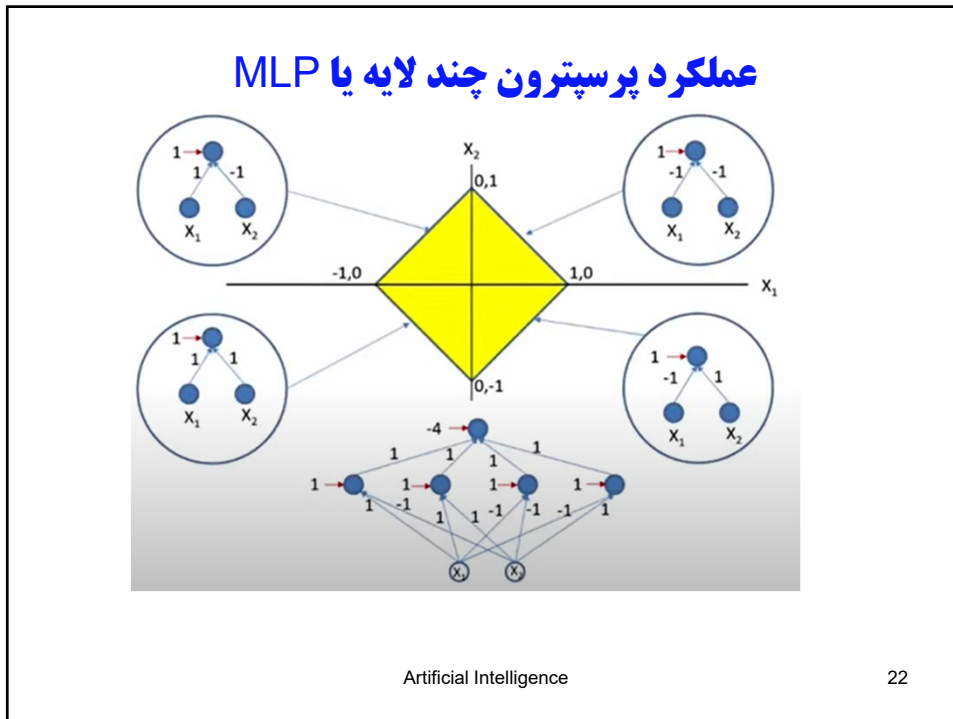
Dr. Hasan Ghasemzadeh

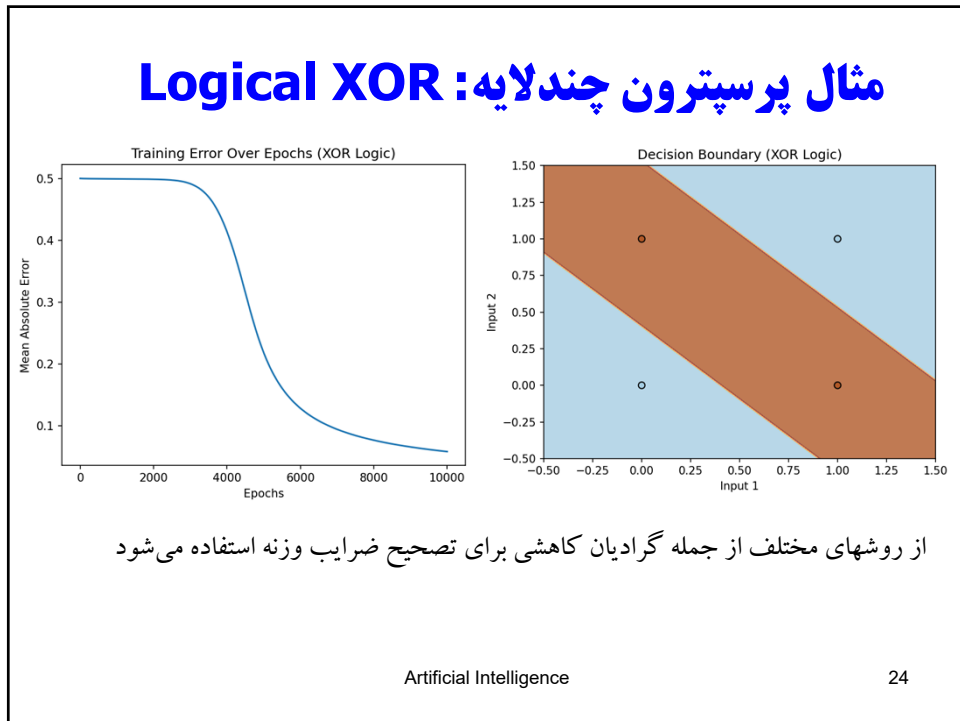
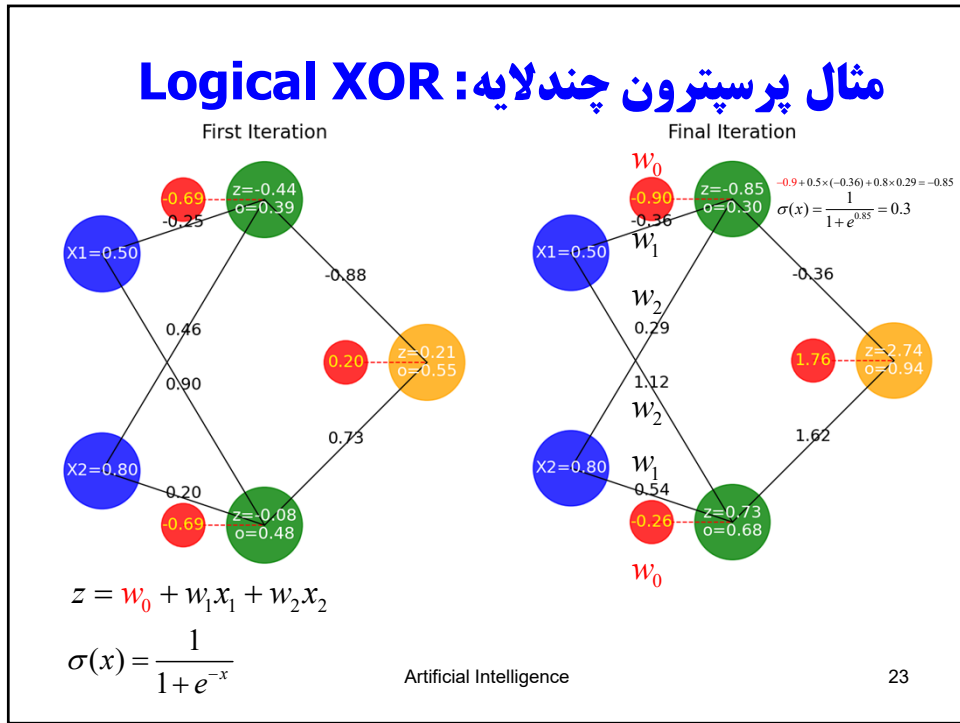

عملکرد پرسپترون چند لایه یا MLP

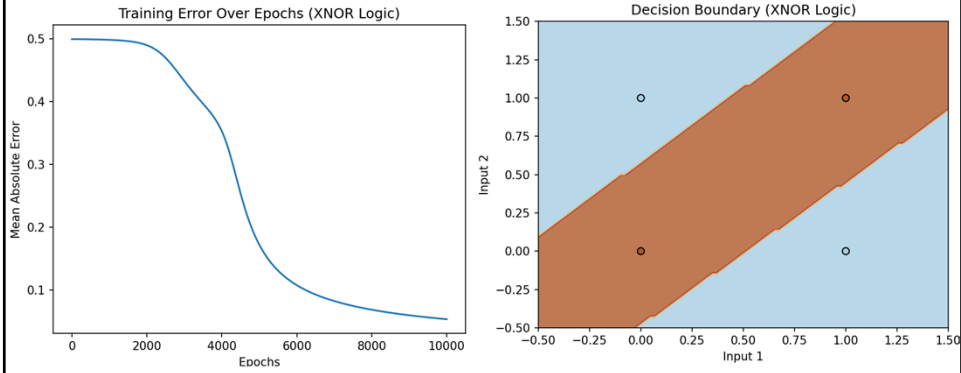

عملکرد پرسپترون چند لایه یا MLP

مثال پرسپترون چند لایه : Logical XNOR

پرسپترون چند لایه، شبکه عصبی یا شبکه ژرف نیز نامیده می شود

Artificial Intelligence

25

شبکه عصبی - ویژگی های تابع فعال سازی

ویژگی های مورد نیاز

- پیوسته

- مشتق پذیر

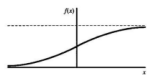
- دارا بودن کارایی محاسباتی (به راحتی قابل محاسبه باشد)
- مشتق تابع را بتوان برحسب مقدار خود تابع نوشت

- به صورت یکنوا غیر نزولی

- قابلیت اشباع (Saturate)

- به صورت مجانبی به مقادیر بیشینه و کمینه خود نزدیک شود

سیگموئید دودویی

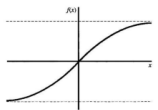

$$f(x) = \frac{1}{1 + \exp(-x)}$$

$$f'(x) = f(x)[1 - f(x)]$$

سیگموئید دو قطبی

- شبهات به تانژانت هپربولیک

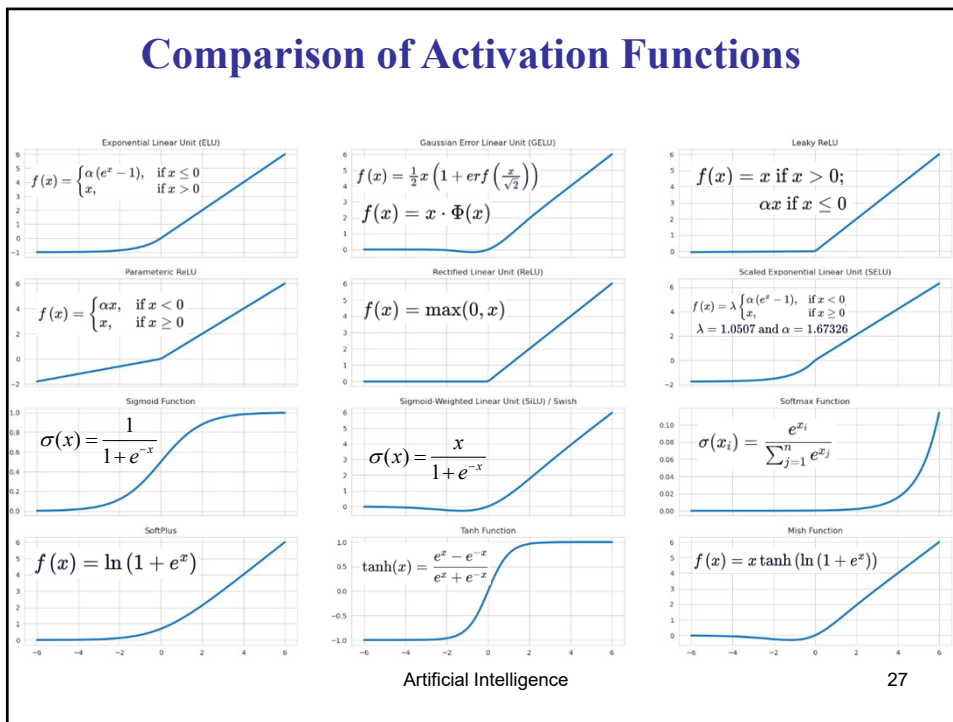
$$f(x) = \frac{2}{1 + \exp(-x)} - 1$$

$$f'(x) = \frac{2}{1 + \exp(-x)}$$

$$f(x) = \frac{1}{1 + \exp(-x)}$$

با کشف الگوریتم پس-انتشار توسط رملهات، هینتن و ویلیامز در سال ۱۹۸۶ مطالعات جدید بر روی شبکه های عصبی مجددا شروع شد. اهمیت ویژه این الگوریتم این بود که شبکه های عصبی چند لایه توسط آن می توانستند آموزش داده شوند.

Dr. Hasan Ghasemzadeh

Comparison of Activation Functions

Activation Function	Range	Use Case	Advantages	Limitations
$\sigma(x) = \frac{1}{1 + e^{-x}}$ Sigmoid	(0, 1)	Binary classification	Smooth, probabilistic output	Vanishing gradient, not zero-centered
$\tanh(x) = \frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}}$ Tanh	(-1, 1)	Hidden layers	Zero-centered output	Vanishing gradient
$f(x) = \max(0, x)$ ReLU (Rectified Linear Unit)	[0, ∞)	Hidden layers	Efficient, avoids vanishing gradient	Dying neurons
$f(x) = \begin{cases} x & \text{if } x > 0; \\ \alpha x & \text{if } x \leq 0 \end{cases}$ Leaky ReLU	(-∞, ∞)	Hidden layers	Avoids dying neurons	Arbitrary slope choice
$\sigma(x_i) = \frac{e^{x_i}}{\sum_{j=1}^n e^{x_j}}$ Softmax	(0, 1)	Output for multi-class problems	Probabilistic interpretation	Expensive for large datasets
$f(x) = x \cdot \sigma(x)$ Swish	(-∞, ∞)	Deep networks	Smooth and flexible	Slightly more computationally intensive
$f(x) = x \cdot \Phi(x)$ GELU	(-∞, ∞)	Transformer-based architectures	Smooth and efficient	Relatively new, computationally expensive

Artificial Intelligence 28

شبکه عصبی مصنوعی

افزایش تعداد لایه‌های برای پردازش مسایل پیچیده‌تر

Layer 1

Layer 2

Layer 3

$$z = w_0 x_0 + w_1 x_1 + w_2 x_2 + \dots + w_n x_n$$

$$a_i^{(l+1)}(x) = b_i^{(l)} + \sum_j w_{ji}^{(l)} a_j^{(l)}$$

$a_i^{(l+1)}$ activation of unit i in layer $l+1$

$w_{ji}^{(l)}$ Weight of unit i in layer $l+1$ receiving from unit j in layer l which control function mapping from layer l to layer $l+1$

Artificial intelligence 29

شبکه عصبی مصنوعی

Layer 2

Layer 3

$$a_1^{(2)}(x) = g(b_1^{(1)} x_0^{(1)} + w_{11}^{(1)} x_1^{(1)} + w_{21}^{(1)} x_2^{(1)} + w_{31}^{(1)} x_3^{(1)})$$

$$a_2^{(2)}(x) = g(b_2^{(1)} x_0^{(1)} + w_{12}^{(1)} x_1^{(1)} + w_{22}^{(1)} x_2^{(1)} + w_{32}^{(1)} x_3^{(1)})$$

$$a_3^{(2)}(x) = g(b_3^{(1)} x_0^{(1)} + w_{13}^{(1)} x_1^{(1)} + w_{23}^{(1)} x_2^{(1)} + w_{33}^{(1)} x_3^{(1)})$$

$$h_w(x) = a_1^{(3)}(x) = g(b_1^{(2)} a_0^{(2)} + w_{11}^{(2)} a_1^{(2)} + w_{21}^{(2)} a_2^{(2)} + w_{31}^{(2)} a_3^{(2)})$$

Learnable parameter for l layer

$$\sum_1^{l-1} (N_l + 1)(N_{l+1}) = (N_1 + 1)N_2 + (N_2 + 1)N_1 \dots (N_{L-1} + 1)N_L$$

N_l Number of neuron in l layer

Artificial intelligence 30

شبکه عصبی مصنوعی

pip install tensorflow

pip install intel-tensorflow Use Intel-optimized TensorFlow

```
import os
import numpy as np
import random
import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn.datasets import make_classification
from sklearn.model_selection import train_test_split
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
from sklearn.metrics import accuracy_score, ConfusionMatrixDisplay

# Optional: Disable oneDNN custom operations to avoid floating-point warnings
os.environ["TF_ENABLE_ONEDNN_OPTS"] = "0"
os.environ['TF_CPP_MIN_LOG_LEVEL'] = '2' #Suppress TensorFlow INFO and WARNING logs

import tensorflow as tf
from tensorflow.keras.models import Sequential
from tensorflow.keras.layers import Dense, Input

# Set random seeds for reproducibility
np.random.seed(42)
tf.random.set_seed(42)
random.seed(42)
```

13ANN.py

Artificial intelligence

31

شبکه عصبی مصنوعی

```
# Generate a 2D dataset for visualization
X, y = make_classification(
    n_samples=200, n_features=2, n_informative=2, n_redundant=0,
    n_clusters_per_class=1, random_state=42
)

# Standardize the dataset
scaler = StandardScaler()
X = scaler.fit_transform(X)

# Split the dataset into training and testing sets
X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y,
    test_size=0.3, random_state=42)

# Build the ANN model
def build_model(input_dim, output_dim):
    """Build a simple feedforward ANN model with two hidden layers.
    """
    model = Sequential([
        Input(shape=(input_dim,)), # Explicit Input layer
        Dense(4, activation='relu'), # 8 neuron First hidden layer
        Dense(2, activation='relu'), # 4 neuron Second hidden layer
        Dense(output_dim, activation='sigmoid') # Output layer for
        binary classification
    ])
    return model
```

Artificial intelligence

32

شبکه عصبی مصنوعی

```
# Train, evaluate, and plot ANN
def train_evaluate_ann(epochs=50, batch_size=8):
    """Train the ANN, evaluate on test data, and visualize results.
    print("Training Artificial Neural Network...")

    # Build and compile the model
    model = build_model(input_dim=2, output_dim=1)
    model.compile(optimizer='adam', loss='binary_crossentropy',
metrics=[ 'accuracy' ])

    # Train the model
    history = model.fit(X_train, y_train, epochs=epochs,
batch_size=batch_size, verbose=0)

    # Evaluate on test set
    y_pred = (model.predict(X_test) > 0.5).astype(int)
    accuracy = accuracy_score(y_test, y_pred)
    print(f"Test Accuracy: {accuracy:.2f}")

    # Plot decision boundary
    plot_ann_with_boundary(X_train, y_train, model, accuracy)

# Run the ANN training and visualization
if __name__ == "__main__":
    try:
        train_evaluate_ann(epochs=50, batch_size=8)
    except Exception as e:
        print(f"An error occurred: {e}")

# Predict a new example
predict_new_example(model, scaler, target_names)
```

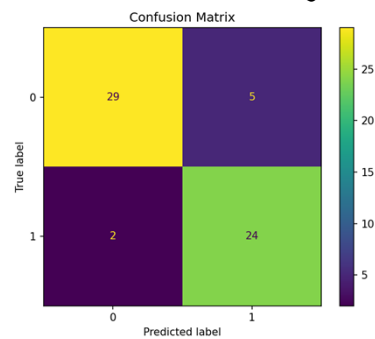
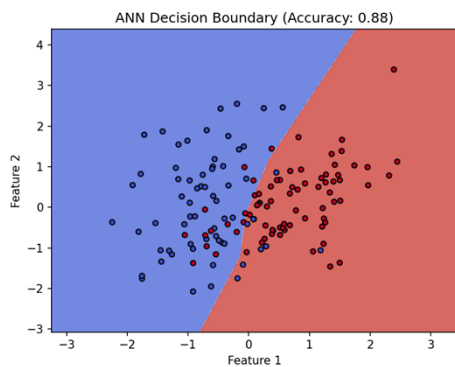
33

Artificial Intelligence

مثال

حل مساله به روش شبکه عصبی برای مثال دسته بندی در قسمت SVM

• اجرای اول


```
model = Sequential([
    Input(shape=(input_dim,)), # Explicit Input layer
    Dense(4, activation='relu'), # 4 neuron First hidden layer
    Dense(2, activation='relu'), # 2 neuron Second hidden layer
    Dense(output_dim, activation='sigmoid') # Output layer for binary classification
```

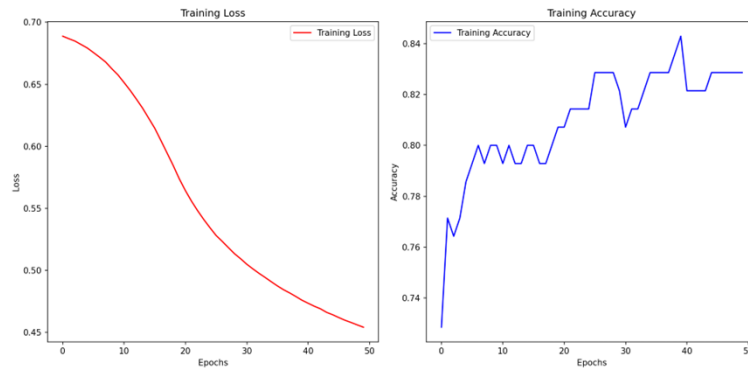
Artificial Intelligence

34

مثال

حل مساله به روش شبکه عصبی برای مثال دسته بندی در قسمت SVM

• اجرای اول

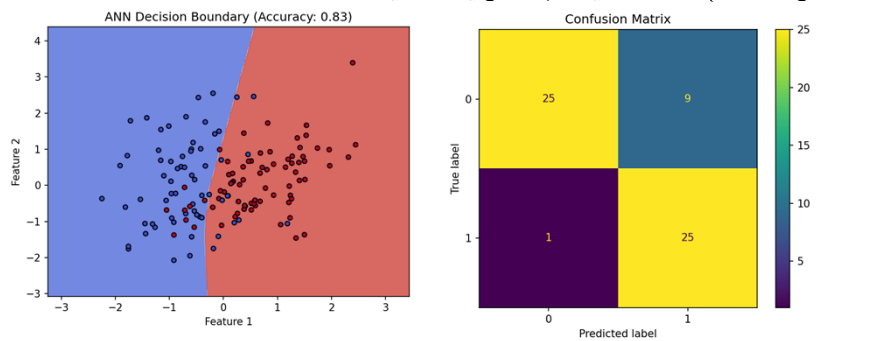
Artificial Intelligence

35

مثال

حل مساله به روش شبکه عصبی برای مثال دسته بندی در قسمت SVM

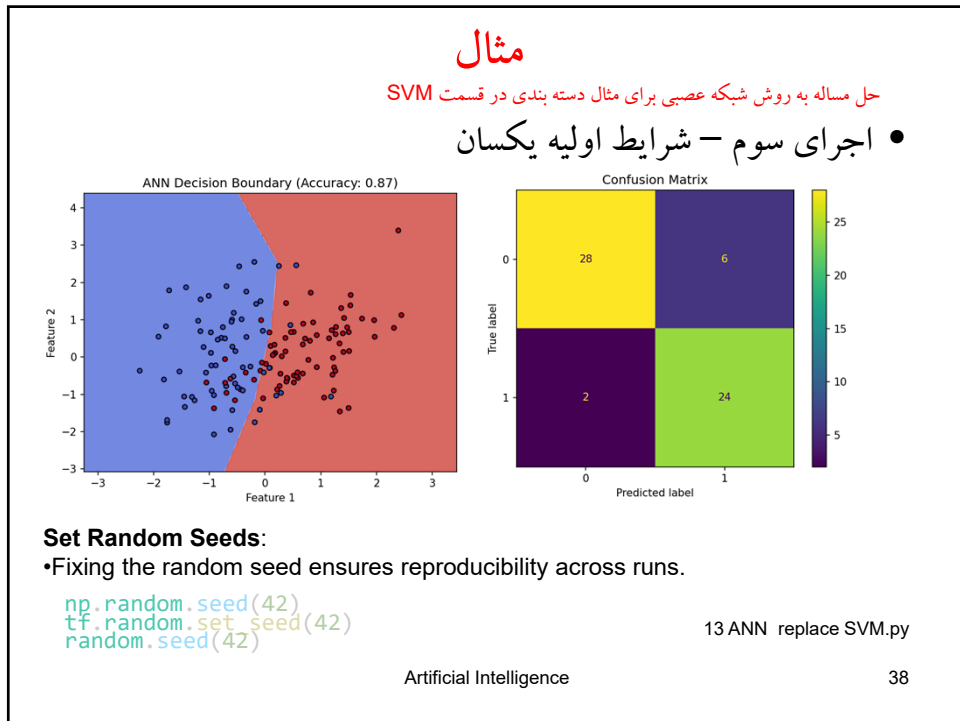
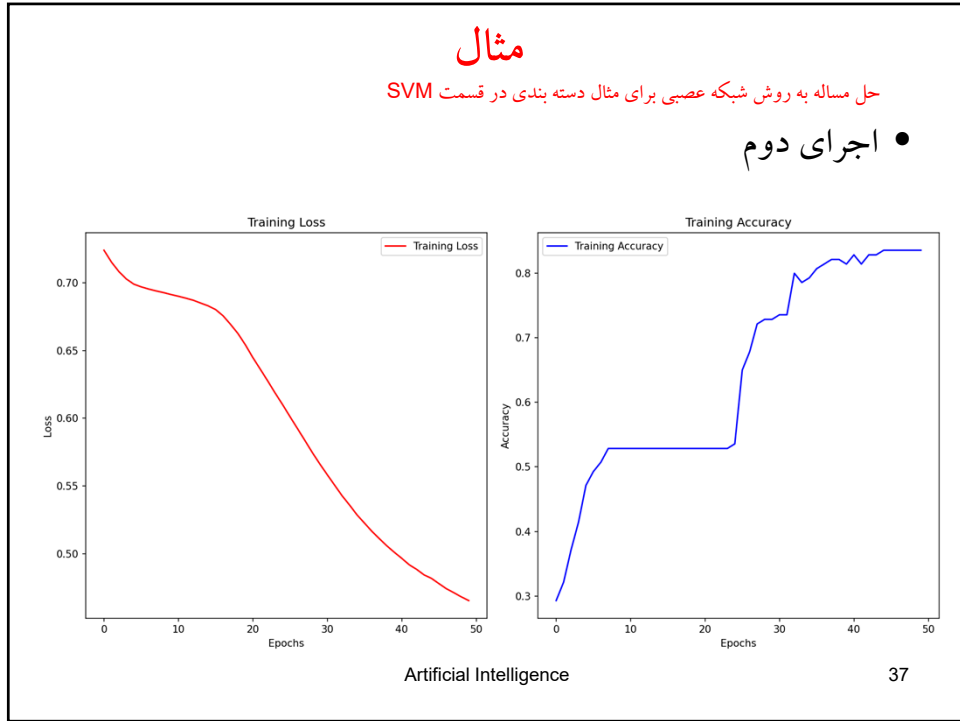
• اجرای دوم - حساسیت به شرایط اولیه

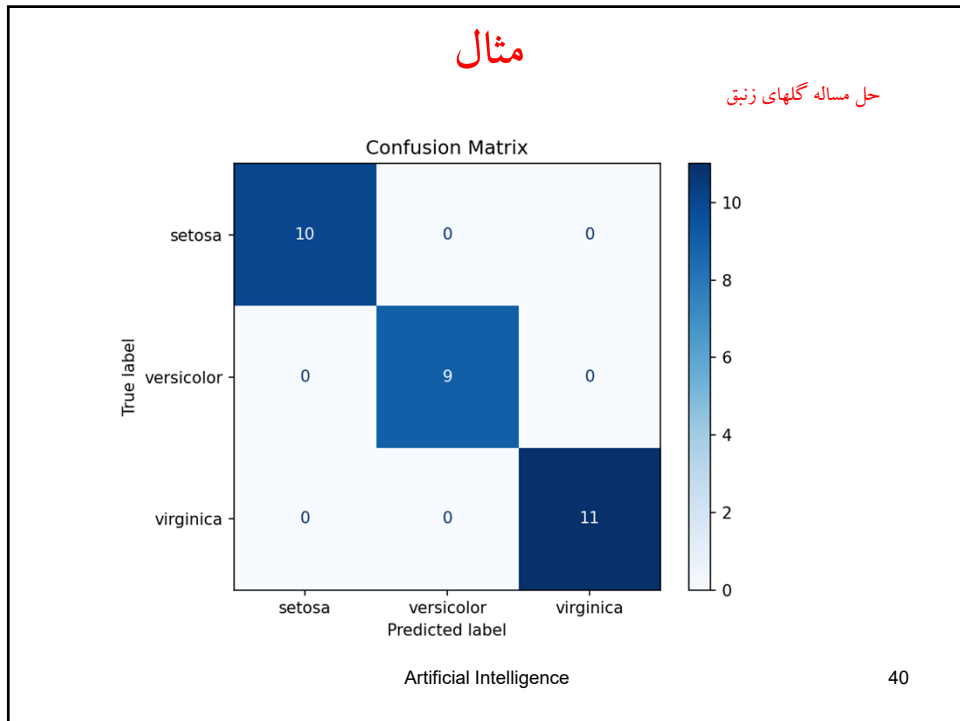
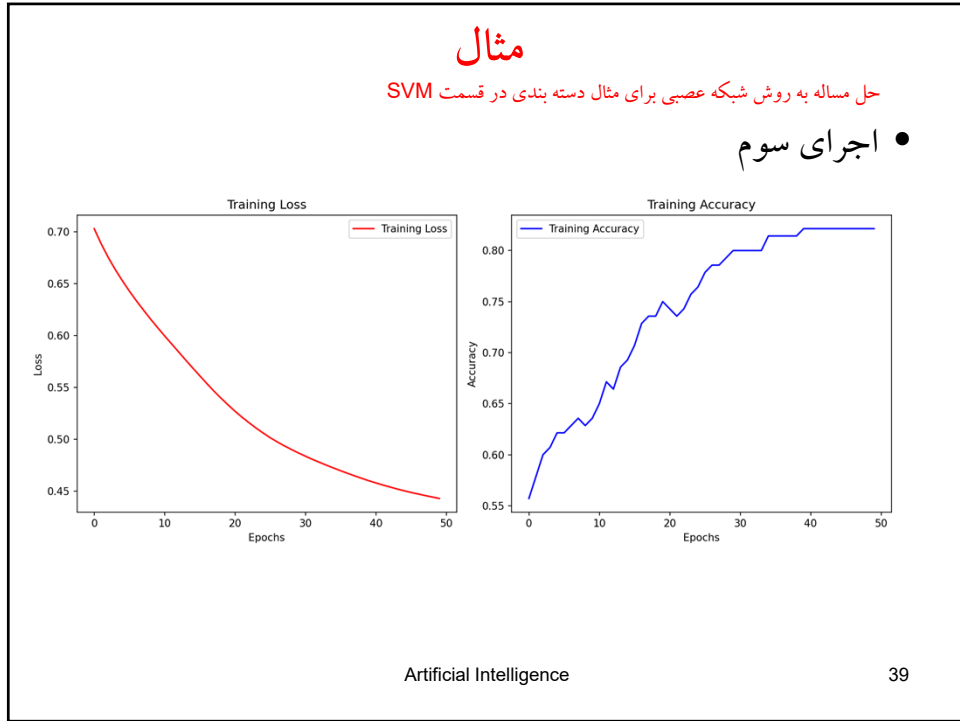


```
model = Sequential([
    Input(shape=(input_dim,)), # Explicit Input layer
    Dense(4, activation='relu'), # 4 neuron First hidden layer
    Dense(2, activation='relu'), # 2 neuron Second hidden layer
    Dense(output_dim, activation='sigmoid') # Output layer for binary classification
])
```

Artificial Intelligence

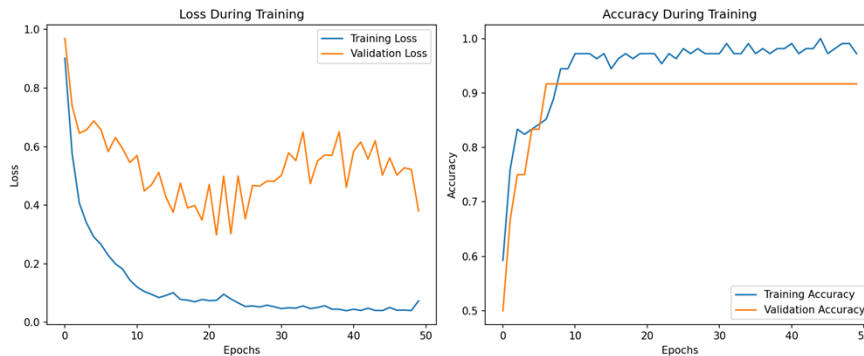
36

مثال

حل مساله گلهاي زنيق

New Example Features: [5.9 3. 5.1 1.8]

Predicted Class: virginica

Artificial Intelligence

41

معماری شبکه هوش مصنوعی

- First hidden layer, the number of neurons is often: $n_{input\ features} = n_{output\ targets}$
- Subsequent layers, try reducing the number of neurons progressively (e.g., $64 \rightarrow 32 \rightarrow 16$).

Example

1. Binary Classification

- Input Features: 10
- Output Classes: 2

• Suggested Architecture:

- Input Layer: 10 neurons (input size).
- Hidden Layer 1: 16 neurons (capture interactions).
- Hidden Layer 2: 8 neurons (reduce complexity).
- Output Layer: 1 neuron (sigmoid activation).

2. Multiclass Classification

- Input Features: 20
- Output Classes: 5

• Suggested Architecture:

- Input Layer: 20 neurons.
- Hidden Layer 1: 32 neurons (capture higher-level features).
- Hidden Layer 2: 16 neurons.
- Output Layer: 5 neurons (softmax activation).

3. Regression

- Input Features: 5
- Output: Continuous value

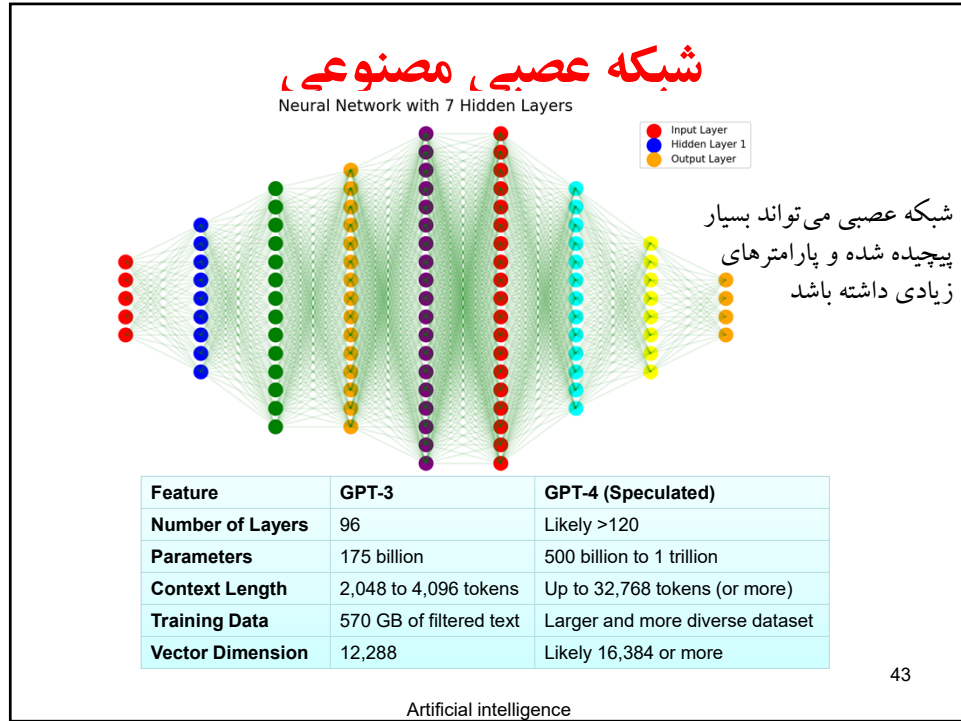
• Suggested Architecture:

- Input Layer: 5 neurons.
- Hidden Layer 1: 10 neurons (nonlinear mapping).
- Output Layer: 1 neuron (linear activation).

Use learning curves to analyze underfitting (high training loss) or overfitting (low training loss, high validation loss)

42

Artificial Intelligence

پروژه

پروژه: یک برنامه به زبان پایتون بنویسید که یک فایل داده را خوانده و به روش شبکه عصبی مصنوعی موارد زیر را حساب نماید.

- ۱- بهترین قیمت
- ۲- بیشترین مساحت
- ۳- مقایسه

Artificial Intelligence

44